

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 3.) Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 16 Januari 1853. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. (VII årgången)

Joh. Henr. Thoman

Johan Henrik Thomander.

(Ur Göteborgs H:s o. S. T. för d. 21 & 22
Juni 1850.)

Thomas Thomæus, Prost och Pastor i Njälkinge, som dog 1795, efterlemnade icke blott den nioåriga sonen Jöran Jacob, utan bland de flera barnen äfven en äldre dotter, hvars son *Johan Henrik* föddes i Njälkinge i Christianstads län den 16 Juni 1798. Fadern var vice Pastorn derstädes Mag. *Albrecht Johan Pisarski*. Denne, som aldrig blef befördrad, missiverades omkring i stiftet ännu då sonen satt ledamot i Domcapitlet och dog, såsom en af stiftets äldste "hjelprester", på 1830-talet. Mag. P:s farfar *Albrecht Pisarski*, Regiments-skrifvare vid Equipage-Contoret under Amiralitetet i Carlskrona, hade inkommit med Kon. Stanislaus, då denne höll hof i Christianstad, hvarefter många af Konungens hofstjenare af Kon. Carl XII hugnades med små befordringar i Skåne och Blekinge, då de ej vågade återvända till Polen, der deras parti besegrats. I detta hänseende har Thomander en likhet med Joh. Andreæ Moadensis, som var en af Lutherska kyrkans stödjelare under lithurgiska stormen. — Fädernamnets alltför utländska klang var ett af skälen, hvarföre Th. bildade sitt namn efter mödern. Ringa hjälp hade han af sin fader, men utan allt fädernärf blef han dock icke. Den starka sjelfständighetskänslan hade han af Polacken *Pisarski*; fromhetskänslan var ett arf af det Thomæiska mödern.

Djupast blef intrycket på denna känsla i den unge Th:s hjerta af mormoderns bibelläsning och böner, med hvilka han förut gifvit sin son Jöran Jacob Thomæus den första rigtningen. Thomas Thomæi maka var, såsom vi redan antydt, en Monica. På hennes bord låg, jemte Bibeln, Bælters postilla. I dessa tvenne böcker lärde Th. sin första theologi, hvilken han aldrig öfvergifvit. År 1806 sattes han i Carlshamns skola, derifrån han 1812 dimitterades till Lunds universitet. Han hade då redan skrivit predikningar till sin mormors glädje och comedier till hennes sorg. Latinsk versification utgjorde ett tidsfördrif för piltten och ingenting mer eller mindre än världshistorien — dock efter ett mindre sammandrag — var ämnet, som behandlades. — Blott ett års vistande vid högskolan medgaf honom hans stora medellöshet, hvarefter han "tog condition." Han hade dock hunnit att blifva så väl känd i Lund, att han derunder blef förordnad, att 16—19 årig, från den 3 Nov. 1815 till den 31 Mars 1817, förestå ett collegat i Carlshamn. Äfven då han åter-

vände till Lund och studerade med den högsta ifver, läste han dock ej "för graden." Men hvad magister-examen åsyftar att framkalla, nämligen ett mångsidigt studium, vanns i högre grad, än hos de fleste gradpasserarne ibland studiosa juventus. Det torde vara lättare att uppgifva, hvad han icke läste, än hvad han läste under de nio år han var student. Bland de böcker han läste från akademiska bibliotheket var t. ex. Spinoza, något som väckte ej ringa förvåning hos den för tillfället tjenstgörande bibliothekspersonalen. Han hade mycket anseende så väl bland docentes som discentes. Då han en gång infann sig på Dr. Hylanders lection 1820 afbröt gubben med underrättelse, att föreläsaren nu hade en lärd till åhörare.

Th. blef prestvigd den 20 Juni 1821, och s. d. förordnad till predikant vid Carlshamns castell. Blef sedan privatlärare i Herr Winbergs och Meyers hus i Carlshamn och derefter hos H. E. Gr. G. Trolle Wachtmeister, under hvilka befattningar hans vittra och theologiska studier med kraft fortsattes. Han började utgifva öfversättningar af Shakespeares 1824—25, som äfven af en sednare öfversättare, Prof. C. A. Hagberg, erkännas såsom mästestycken. Lika lycklig var han såsom öfversättare af *Molnen*, lustspel af Aristophanes 1826, *Manfred* af Byron s. å., *Brutus* efter Voltaire 1830, *Ananda* från Spanskan, *Prudentii* latinska sänger 1828, och *Om det fullkomliga goda* eller *Tyska theologien* från gamla Tyskan, 1825, samt blef snart allmänt erkänd såsom Sveriges lyckligaste öfversättare. Ypperst i detta hänseende är likväl hans originela försök till öfversättning af Nya Testamentet, om hvilken Tegnér i sina prestmöteshandlingar, bland annat yttrar, att den förräder "ovanlig öfversättareförmåga."

Professor M. E. Ahlman hade ett brinnande nit att upphjelpa theologiska seminarium-studierna hos S. M. Candidaterna. Han hade i H. Reuterdahl funnit ett godt biträde och höll på att få ett annat i A. Sandberg; men då denne 1825 återbördades af Kalmar, kallades castellpredikanten i Carlshamn att höstterminen 1826 hålla exegetiska föreläsningar inom theol. faculteten i Lund. Denna kallelse utfärdades först på Professorns begäran af Pro-Cancelleren, "intill dess H. K. H. Cancelleren skulle täckas att derom annorledes förordna." Man fruktade motstånd i anseende dertill, att Th. ej var graduerad; men den 18 Aug. 1826 skref Cancellers-Sekreteraren P. Hakansson till Dr. Ahlman: "I anledning af Hr. Doctorns sednaste skrivel-

se får jag den äran nämna, att jag för min del anser den omständigheten, att Tit. Thomander icke är Phil. Mag. på intet sätt kunna vara något hinder för hans antagande till Docens, helst han är så fördelaktigt känd, att Hr. Doctorn gör för verket en särdeles fördelaktig eröfring. Det är, som Hr. Doctorn säger, högst viktigt, att dugliga och utmärkta ämnen antagas till Docenter, ty de skola utgöra den framtida uppsättningen af Adjunker och Professorer." Den 26 Januari 1827 följde constitutorialet af Cancelleren, sedan Th. disputerat de *Antichristo prizæ Ecclesiæ*, 1826.

Nu framträdde H. Reuterdahl och J. H. Thomander med en *Theologisk Quartals-skrift*, som af dem upprätthölls 1828—32 samt ny följd 1836—40, hvarunder 40 häften utgingo. H. R. var liberal och progressiv, Th. konservativ i sin theologiska bekännelse, men de sänjdes dock godt inom samma omslag. Tidskriften vann stort och allmänt anseende. Th. ökade sitt rykte såsom lärd Theolog genom en disputation *De Donis Spiritus Sancti* 1828 pro Exam. Past. och utnämndes till E. O. Adjunct i faculteten d. 11 Febr. 1831. Nu uppstod en ny *Eris Scandica*, då Christ. Wählin skulle få efterträdare som Domprost. Reuterdahl hade ej velat söka af undseende för sin gamle lärare Hylander, som ville dö såsom Domprost, men dog föro förslagets upprättande. Th. hade sökt för nöjet att åter speciminera. Men då H. dött, vaknade Ahlmans önskan att få Th., såsom den utmärktaste af de sökande, på denna plats och han tog sig dristigheten att begära Theol. Facultetens i Köpenhamn utlåtande om de sökandes specimina, innan Philosophen och Juristen och Medici i Lund företogo sig att öfverrösta Theol. Facultetens ende Professor. Och de Köpenhamnska Theologerne, alla af stort rykte, förenade sig i Ahlmans omdöme, att Th:s specimen för första Theol. Professionen i Lund var ej blott det bästa utaf de många aflagda, utan det enda af fullgiltig vetenskaplig halt. Detta fullkomligt opartiska responsum, afgifvet utan all kännedom om personerne eller ens deras namn, skaffade dock både Ahlman och Thomander mycket ovänskap. Den utmärkte Prof. Clausen skref d. 18 Dec. 1831 till Ahlman: "Deres H. V. ville godhetsfullt undskylda den Uleilighed, som jeg, paa egne og mine Collegers Vegne, paadrager Dem ved at oversende vedlagte Skrivelse til Dem . . . Publicerings-Maaden overlades aldeles D. H. V. Kun ønskede Vi at vor Erklæring maatte blive saa vidt bekjendt

som mueligt: de herved forefaldende Udgifter udheder jeg meg tillige opgivne."

Så trycktes detta Danska Theologernas omdöme om Th:s disputation de Articulis Fidei primariis, 1830, hvilket dock intet betydde för de dömande i Lund, hvilka förredrogo Th. Adj. Hellstenius, såsom ordinarie, då Th. var blott E. O. Adjunct. Grefve L. v. Engeström hade ansett denne Adjunct omöjlig till Professor, då han 1823 ville anställa en quartus såsom Professor i Pastoral-Theologien, hvartill han önskat föreslå Mathem. Professorn Kjellin, som dock undanbad sig. Under v. Engeströms efterträdare blef denne Hellstenius med den största entusiasm föreslagen och af K. Maj:t utnämnd till Professor Theologiæ primarius, samt snart utmärkt med Nordstjernan. Dock bör nämnas, att Cancelleren önskade en annan utgång.

Vi hafva ansett oss böra belysa denna, på sin tid vidbekanta stridsfråga, hvaruti Th. tog liflig del för att spara, om möjligt, sin befördrare ett nederlag, som skulle komma att ge denne ett djupt sår, emedan befördraren ansåg det gälla de högsta frågor, för hvilka han lefvat ett helt verksamt lif. Vi böra tillägga, att, då A. så ifrigt fäktade för att få Th. på den plats, hvarmed pastorsembetet vid Domkyrkan i Lund är förenadt såsom präbende, hade Th. redan uppenbarat sina öfverlägsna predikogåfvor. Han utgaf 1829 en samling *Predikningar och Skrifvelser* och 1830 en *Predikan vid Jubelfesten*, på begäran tryckt.

Då Ahlman lidit sitt fullständiga nederlag, skyndade vännen från sjelfva ungdomstiden att trösta honom. Bland hans till biblioteket i Lund donerade papper förvaras ett bref från en landsprost, hvilket slutar sålunda: "Denne Th. är en verklig ovanlig man, djerf och sjelfständig, mera passande för Amerikanska fristaterna, än för vårt servila samhälle."

A. reste sig snart med lika mod för sin kära vetenskap, med H. R. i ena, och J. H. Th. i andra handen. Han begärde, att dåv. Akad. Bibliothekarien skulle skaffa honom bättre besked, huru Theol. Faculteterna voro ordnade i andra länder. Denne utvidgade det förut varande commercium litterarium med en mängd nya universiteter genom att dit sända årstryck och höfliga bref. Alla svarade, till och med de Polska, alla — utom Christiania. Då en stor remiss en gång ingått och A. derom underrättades en afton, kom han efter kl. 10 och gaf sig ej ro, förrän remissen öppnats och han fått de prælections-cataloger, på hvilka han väntat. Hvilken fröjd strålade i gubbeus öga, då han öf-

verallt fann 5—6—8 Theol. Professorer i alla vetenskapens grenar, i stället för Seminarier med Præfecter för inöfning af de practiska handgreppen. Nu uppgjordes förslag till den nya organisationen af Theol. faculteten, hvari Th. ingick såsom Pastoral-professor d. 16 Nov. 1833 med Huse präbende, sedan han disputerat de justa dispositone Theologiæ practicæ. Hartmansdorff skaffade, såsom Eccles. Stats-Sekreterare, det vigtiga förslaget Kongl. Sanction.

Sedan Hartmansdorff lyckats i denna nyttiga reform, föranstaltade han, att den Committé, som af K. Maj:t nedsatts för att öfverse Kyrkolagen, måtte, sedan det 1829 utkomne *Förslaget till Kyrkolag och Ordning för Svenska Församlingarne* ej syntes vinna många sympathier, först codifiera alla förhanden varande författningar, som npplyste, förklarade, ändrade eller tillökte den gällande kyrkolagen. Den 27 Dec. 1833 befalldes Domcapitlen insända allt hvad de egde i detta hänseende. Och när materialerna samlats, valde K. Maj:t, på H:f:s förslag, en ny Committé d. 6 Aug. 1838, inom hvilken Th. hade ett ej ovigtigt rum. Committéen började arbeta med ledning af Th:s "*Förslag till Kyrkoordning*." I Committéens arbeten har Th. alltsedan rastlöst deltagit.

(Forts.)

En officers äfventyr i Ostindien.

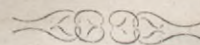
"Jag sof djupt och godt — berättar en officer, som en natt färdades till fots i en öde trakt af Indien, och slutligen, öfvervåldigad af trötthet, kastade sig ned på det förtorkade gräset och insomnade, med detsamma den första ljustrimman bröt fram i Öster —, jag sof djupt och godt, något som jag sedan aldrig kunnat under bar himmel, ty mitt uppvaknande var rysligt. Innan jag blef fullkomligt vaken, kände jag en aning om fara, en obeslämd fruktan; som höll mig fångslad vid marken och varnade mig för hvarje rörelse. Jag visste, att en skugga passerade öfver min kropp, och kände att det var säkrast, att ligga stilla, i fullkomlig orörlighet. Jag kände mina ben fångslade, som af en lefvande kedja. Men liksom om jag hade fått ett opiat, som skyddade mig för häflig förskräckelse och deraf möjligen följande rörelse, så visste jag icke, förr än jag blef fullkomligt vaken, att en ofantlig orm hade

omslingrat mina ben ända upp till knäna.

Gud! jag är förlorad! ropade det inom mig, och hvarje droppa blod i mina ådror tycktes stelna till is; jag darrade som ett asplöf, tills just sjelfva fruktan, att jag i min förskräckelse kunde reta ormen, tillbakaträngde allt annat och jag åter låg som förlamad. Reptilen tycktes sofva; åtminstone höll den sig alldeles orörlig. Huru länge detta varade, vet jag icke, ty tiden liknar för den ängestfulle evighetens ring. På en gång klarnade himlen upp — månen bröt fram — stjernor glänste öfver mig; jag kunde se dem alla, ty jag låg utsträckt på sidan, med ena handen under hufvudet, hvarifrån jag icke vågade borttaga den; icke heller vågade jag se ner på min föfärlige sofkamrat, som mitt onda öde hade sändt mig.

Plötsligen tillkom en ny förskräckelse: ett sällsamt, knarrande ljud bakom mig, åtföljdt af tvenne små skarpa slag på marken, väckte ormen; den började röra sig, och jag kände, att den kröp uppåt mitt bröst. I detta ögonblick, då en outhärdlig fasa nästan gjorde mig så vansinnig, att jag höll på att rusa upp och finna min död, sprang någonting öfver min skuldra och störtade sig på reptilen. Jag hörde ett gällt skri från den obekante angriparen och ett fruktansvärdt hväsande från ormen. Ett ögonblick kunde jag känna, huru de kämpade med hvarandra — kämpade på min kropp —; nästa minut voro de borta vid mig på gräset, och straxt derpå nästa steg längre bort, vridande sig kring hvarandra, inflätade i hvarandra, stridande med mod och kraft; jag såg dem: en mungus eller ichneumon och en cobra di capello.

Jag sprang upp och betraktade denna högst egna kamp; ty det var nu full dager. Jag såg dem för ett ögonblick skilda åt, såg ormblickens giftiga glans vanmäktig inför motståndarens skarpa, qvicka, rastlösa öga. Jag såg denna tvekamp med blickar ånyo gifva rum för en närmare strid, såg att mungus var biten, att han sköt åstad som en pil, sannolikt för att söka den ännu okända ört, som skall innehålla ett motgift mot ormtanden. Snart återvände han med friska krafter, och då — glada anblick! — såg jag inom kort, huru som ormen förlamad af sin motståndares bett, döende nedstörtade från sin hittills halft upprätta ställning, hvarestefter den lilla, beundransvärde segraren uttryckte sin glädje i en mängd språng och satser öfver sin fallne fiendes kropp.

Danmarks Historia.

(Fortf. fr. N:o 2.)

Hos en romersk författare Tacitus, som lefde omkring år 100 efter Kristus, och som lemnat en utförlig och pålitlig beskrifning om Germanien, finna vi mångt drag, som fullkomligt svarar emot, hvad vi sjelfve känna om våra nordiske förfäder. Sålunda berättar han att Germanerna lefde af byte och rof i krig, att de uppställde sina friggshästar i kilformig slagordning, samt hämnades sina fränders mord, så framt de icke fingo mansbot. De tillbragte ofta både dagar och nätter med drickande, hvarwid som ofast uppkommo blodiga twister. Mannen erhöi ingen hemgift med hustrun, utan twärtom köpte henne. Man räknade tiden efter nätter och wintrar, och icke efter dagar och år. Dessa och många andra drag bekräfta, att våra förfäder varit nära beslägtade med Germanerna. Särskilta tillfredsställande underrättelser om Danmark kunna vi emellertid ingalunda wänta af Tacitus, ty härom har han alls ingen kunskap; han känner icke en gång namnet Dansk eller Danmark. Folknamnet synes först framskymta hos den alexandriniske geografen Ptolomæus, som lefde omkring 50 år senare, och egde en för sin tid owanlig kunskap om jorden. Han talar nemligen, bland annat, om de folk, som bo på den stora ön Scandia: Daulioner och Guter. Äro dessa namn desamme, som Danstar och Göther, så hafwa vi en bekräftelse på riktigheten af vår hypotes, att det danska folket ursprungligen bott på Scandinaviska halfön, eller i Skåne; ty på endera måste namnet Scandia hafwa afseende. Att en sydlänsk geograf, som blott hade ett ofullständigt begrepp om länderna norr om Östersjön, kallat Scandia en ö, i stället för en halfö, är helt naturligt och kan icke minskas hans trovärdighet.

Så dunkla och ofullständiga äro de upplysningar vi kunna hemta af de gamle författares meddelanden om Norden. Dock understöda de, om än swagt, de hypoteser, som allmänt antagits, till följe af noggranna undersökningar af våra egne fornsägnar och af det jannolika fordna förhållandet mellan Nordboerna och de andre europeiska folken. Vi hafwa sett, att när vi härutinnan fordra historisk wisshet, vi endast kunna erhålla ett högt otillfredsställande svar. Alltsammans är nästan endast gissning, förmodan, på sin höjd sannolikhet, rimlighet.

Det är därför serdeles glädjande, att i nyaste tider en ny wäg till kunskap om Nordens fornhistoriska tid är öppnad, som låfwar att serdeles fasta ett nytt ljus öfwer det, som nu, till större delen, är obekant och dunkelt.

Fornidsminnena.

undt omkring i landet se vi nemligen en mängd fornlemningar. På markerna och höjderna finnes nästan öfwerallt en mängd runda jordhögar, som man, wid utgräfning, funnit vara grassällan. Så wäl i dessa, som på andra ställen i jordytan, har man funnit åtskilliga slags redskap från en långt förfluten tid. Af dessa har man sökt sluta till det tillstånd, hwari landets inbyggare i de tiderna befunnit sig.

Snart insåg man, genom att jemföra en stor mängd af infamlade fornsaker, att de måste tillhöra högst olika tider. En mängd synd, som utslutande bestodo af stensaker, wisade att en tid måste hafwa funnits, då man endast nyttjat sten till skärande redskap och icke känt bruket af metallerna. Ty hade man känt och nyttjat de långt fullkomligare metallredskapen, så skulle man icke hafwa begagnat de långt mindre ändamålsenliga af sten. Denna tid har man därför kallat

Stenåldern.

Man plägar indela grassällena från denna tid i stenhögar (steendöser) och jättefugor.

Stenhögarne äro antingen aflånga, eller runda upphöjningar af jord, kringgårdade af mäktiga stenar. De aflånga kallas lång-

Långhögar.

högar, de runda rundhögar. Afwenpå upphöjningarne, som i lång-

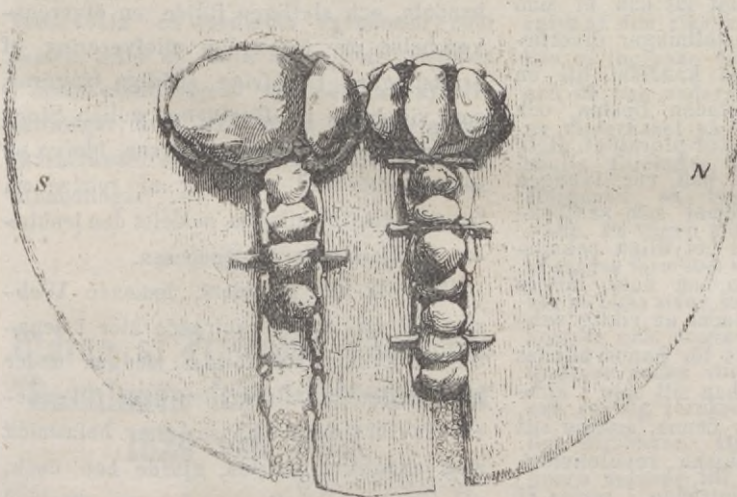

Rundhögar.

högarne stundom hafwa en längd af 100 till 200 alnar, finnas stenkamrar, hwilkas antal på rundhögarne gerna är en, på långhögarne wäntligen två, sällan tre. De bildas af så kallade **bärstenar**, eller stenar som äro ställda i en krets, och betäckas af **twärliggaren**, en sten af ofantligt omfång. Dess längd är, liksom bärstenarnes, 4 till 5 alnar, och omkretsen ofta inemot 20 alnar. Så wäl bärstenarne, som twärliggaren wända flata sidan inåt, hwaremot de yttre sidorna äro mycket ojemna och oformliga. Dessa stenkamrar woro de egentliga grafställena, och här förwarades de dödas ben, tillika med en del redskap och smycken.

Jätteflugorna äro stenkamrar inuti stora, runda jordhögar, som äro uppfästade öfwer dem. De likna fullkomligt kamrarna i stenhögarna och hafwa, liksom de, tunga takstenar, men äro af betydligt större utsträckning. Äfwen här finnas mellanrum mellan stenarne, fyllda med mindre stenar och slisor. Från södra eller östra sidan af högen föra långa stengångar eller **stenrör** in i grafstammarens inre. Här finnas en mängd obrända människoben, tillika med smycken, redskap och wapen. Äfwen i ingångarne finnas ben, hwaraf man slutar till, att dessa högar hafwa varit familje-grafwar, och att man, när grafstammaren icke har kunnat rymma flere lik, slutligen begagnat sig af ingången.

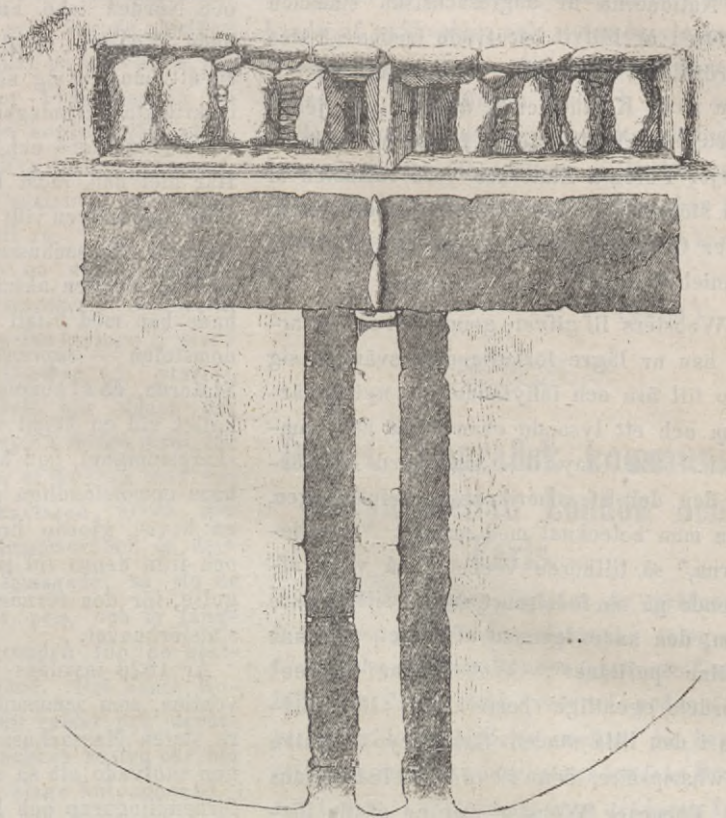
Några de förnämste jätteflugor, som blifwit bibehållne, finnas wid Udlejre, Dyppefun dby, i Ullershögen wid Smidstrup, i Julianehögen wid Jagerspris, alla i Fredriksborgs amt; vidare i Rödningehögen wid Phanefjord på Møen och i Pundehöj wid Allerup i Keltborgs socken i Thy.

Ullershögen wid Smidstrup.

Den sistnämnde högen är icke blott märkwardig för sin storlek (grafstammaren är 12 alnar lång och 3 alnar bred), men den har äfwen, innansför den större kamraren, en mindre om 3 alnar i fyrkant och på båda sidor af ingången till denna finnas inhuggne några figurer, ehuru mycket otydliga och oläsliga. Då man, wid högens utgräfning 1834, alls ingenting fann, så har man skäl att antaga, det denna hög, som så många andra, redan för lång tid sedan blifwit underföft.

Huru det varit möjligt för människor som saknade alla våra mekaniska hjälpmedel, att flytta dessa ofantliga stenmassor upp på högarne, är of en gåta. Därför härrör namnet jätteflugor förmodligen från den förundran, hwarmed de betraktats af allmogen; ty denna har wäl hänfört dem till de starka jättar, som slungade hela klippstycken genom luften, och lefwa i folksägnerne som wäldiga

Rödningehögen wid Phanefjord.

kämpar. Möjligt är emellertid, att man anlagt långsluttande planer af jord upp till höjden, och, med tillhjälp af starka häftstänger, rullat stenarne dit upp. Äfwen en annan omständighet väcker i hög grad vår förundran. Den inre sidan af stenarne, som wettar åt ingången, eller åt grafstammaren, är flat och jenn, medan den yttre är ohuggen och ojemn. Huru har det varit möjligt för människor, som det felades metallverktyg, att få stenarne så bearbetade? Så mycket kunna wi emellertid sluta till, nemligen att dessa människor omsorgsfullt sökt wärna de dödas fred, då de användt så mycket möda och ansträngning på deras grafwar.

Medan jätteflugorna utan motsägelse kunna anses som begravningsställen, så är detta icke owillkorligt fallet med stenhögarne. Många hafwa ansett och anse dem ännu för offerplatser och tingställen, der folket samlades, för att afgöra sina angelägenheter. Twärliggaren (stenen, som bildar taket) skulle då vara altarstenen, på hwilken offerdjuret dödades, wid de offringar som beledsagade förhandlingarne på tingen; från stenen flöt då blodet ned i stenkammaren. Det är wist icke ofannolikt att några af dessa högar hafwa varit tingställen, men det långt större antalet har otwifelaktigt varit begravningsställen.

Samte benen, finner man äfwen brända lertärl, fulla med jord, men hwad ändamålet varit med dessa, är icke nog klart. Desutom har man funnit några enkla smycken, såsom perlor och knappar af bernsten (hwilket ämne man hemtade från hafstrandens); vidare jagtredskap, såsom lansar och pilspetsar af flinta; fiskeredskap, såsom metkrokar och harpunspetsar af flinta, oberäknadt andra redskap och wapen.

(Fortf.)

Daniel Webster.

Nationerna af anglosachsiska stammen hafva i år blifvit beröfvade trenne af sina berömdaste store män. På Henrik Clay's, den store Kentuckierns, död, följde jernhertigens (Wellingtons) fränfalle, och nu sörjer Förenta Staternas folk förlusten af sin störste statsman, som blifvit dem öfrig efter Clay, — den värtalige och kraftfulle Daniel Webster.

Websters lif gifver, genom det sätt, hvar på han ur lägre förhållanden svängde sig upp till ära och inflytande, en nyttig lärdom och ett lysande exempel åt hela samtiden. Om Clay till sin börd tillhörde den del af amerikanska befolkningen, som man betecknat med namnet "kavaljerna," så tillhörde Webster, så väl i afseende på sin födelseort, som på sitt tidigare hem, den andra grenen af folket, som man kallar "puritaner". Webster var "Yankee" i ordets egentliga bemärkelse. Han föddes i den lilla staden Salisbury i staten New Hampshire, den 18 Jan. 1782. Hans far, Ebenezer Webster, var en af de förste nybyggarna i denna del af Nya England. Han tjenade med utmärkelse i kriget mellan engelska kolonierna och Frankrike, och sedan i befrielsekriget mot moderlandet. Efter freden 1763 slog han sig ned i den nyanlagda kolonien Township, der Winipisiogee- och Pemigevattnen sammanträffa. I denna trakt, som då var en fullkomlig vildmark, föddes den store talaren och statsmannen Daniel Webster, och förlefde här sina fleste barnår. Sedan han besökt åtskilliga skolor och fulländat sina juridiska studier i Boston, erhöi han, 1805, praktik som advokat i staten Massachusetts. Kort derefter slog han sig ned, som sakkörare, i sin födelsebygd. Hans far, en man af förträfflig karakter och skarpt förstånd, dog 1806, sedan han haft den glädjen att få beundra sin sons värtalighet inför domstolen. Följande året uppslog denne sina bopålar i Portsmouth i New Hampshire, der han erhöi en hedrande och vidsträckt, om också icke indrägtig praktik. Här gjorde han sig snart så välkänd och omtyckt, att han 1812 utvaldes till folkrepresentant i kongressen. Ehuruval en af de yngste medlemmarne i denna kår, och utan all erfarenhet i lagsiftningsväg, steg han dock, genom den skicklighet han ådagalade, både som affärsman och talare, hastigt till betydelsen af en bland de förnämste partiledarne. I politiskt hänseende slöt han sig till Clay. I kongressen funnos då ett stort antal män af anseende; men man kände snart och medgaf det öp-

pet. "att, — såsom Loweds sade — Södern icke kunde uppvisa någon bättre man, och Norden icke hans like." Emellertid hade Websters familj ansevärd tillväxt, så att han såg sig nödsakad att utbyta sin inskränkta verkningsskrets i Portsmouth mot en vidsträcktare och indrägtigare i Boston. Här blef han, inom kort, den mest eftersökte sakköraren vidt omkring, och vid domstolarne i Massachussetts nämndes intet namn med så mycken aktning, som hans. Redan hade han med bifall uppträdt inför högsta domstolen — *supreme court* — i Förenta Staterna, då åt honom uppdrogs försvararekallet vid en högst vigtig rättegång; den skarpsinnighet, han härvid utvecklade, och hans oemotståndliga sätt att framställa sina bevis, gjorde honom allmänt bekant, och från denna tid gällde han, utan motsägelser, för den förnämste sakköraren i hela statsförbundet.

År 1820 invaldes Webster i den konvention, som sammanträdde för att revidera staten Massachusetts författning, och ingen utöfvade ett så mäktigt inflytande på förhandlingarne och besluten i denna församling, som han. Nästan vid samma tid erbjöd man honom en plats i senaten i Washington; men han såg sig nödsakad att afslå den. 1822 deremot lät han af sina vänners böner och föreställningar övertala sig, att uppträda som kandidat till en representantplats för staden Boston, och man valde honom med stor pluralitet. Detta steg, tillfölje hvaraf han var tvungen att åsidosätta sina göromål som sakkörare, medförde för honom betydliga pekuniära förluster, för hvilka han dock längre fram fick ersättning genom en riklig subskription, som anställdes för honom af hans parti. År 1823 intog han sitt säte i kongressen, och höll under denna session sitt berömda tal öfver grekiska revolutionen, medelst hvilket han inträdde i serien af seklets störste statsmän. Hösten 1824 återvaldes han med 4,990 röster af 5,000, och 1826, då han också uppträdde som kandidat, förklarade sig icke ens hundra valmän emot honom. Såsom Senator spelade Webster nästan alltid en framstående roll, och hans värdiga värtalighet gaf mången gång utslaget i de vidtomfattande frågor, som under de sista decennierna satts på Amerikas lagstiftare. Hans tal beundrades som mästerstycken af en klar och djup ande och deras verkan var oemätlig. År 1839 besökte Webster, på en kortare tid, Europa, hvarvid han förnämligast upphöll sig i England. Hans rykte hade ilat före honom till gamla världen, och vid hofven i London och Paris samt i

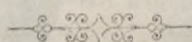
dessa båda hufvudstäders högsta kretsar emottogs han med all den högaktning och uppmärksamhet, som tillkommo hans talenter och det anseende han egde i sitt fädernesland.

Vid hans återkomst från denna utflykt hade general Harrison, Whigpartiets kandidat, bestigit presidentstolen, och inbjöd Webster, att som statssekreterare träda i spetsen för kabinettet. Hans förvaltning, under en period af tvenne år, betecknades af utomordentliga resultat. Unionen var, under denna tid, invecklad i en långvarig tvist med England, beträffande nordvestra gränsen af staten Maine. Härtill kom den svårösta fråga, som väcktes, då flere amerikanska fartyg vid Afrikas kuster anhöllos af brittiska kryssare, och längre fram hotade affären med Mac Lead i New York att medföra en ordentlig brytning mellan de båda regeringarne. Genom Daniel Websters kloka och sansade politik tillvägbragtes slutligen förlikning i Washington, den 9 Aug. 1842. I detta fördrag blef gränsvisten, som öfver ett halft århundrade väntat på sin lösning, afgjord till båda parternas tillfredsställelse. Man träffade ett vänskapligt och verksamt arrangement, att med förenade krafter undertrycka slafhandeln, och slutligen följde en öfverenskommelse om ömsesidig utlevering af brottslingar. De öfrige stridiga frågorna, som vid denna tid förefunnos mellan Storbritannien och Förenta Staterna, blefvo på samma sätt, med undantag af tvisten om Oregonsgebitet, bilagde medelst den traktaten åtföljande korrespondensen.

Då Polk blef president, lemnade Webster sitt embete, och inträdde åter i senaten, af hvilken han förblef medlem under hela Polks förvaltning och ända till general Taylors död. Ehuru utan befattning med exekutiva makten, gjorde han dock, vid lösningen af Oregon-frågan, sitt land ganska omfattande och gagnande tjenester. Då det straxt härpå blef fråga om krig med Mexiko, satte sig Webster deremot af grundsats, i den fasta öfvertygelsen, som han delade med Clay och samtliga Whigpartiet, att landvinningar skulle störa jenvigten mellan staterna i förbundet och blifva farliga för det helas bestånd. Detta oaktadt, hörde han, sedan kriget en gång var börjadt, till dem, som utan uppskof beviljade de till dess förande nödige medlen. Ja, hans andre son, major Edvard Webster, emottog, med sin fars fullkomliga bifall, anställning vid ett regemente frivillige, men dukade under för strapatserna under fälttåget, hvilka hans svaga konstitution icke var vuxen.

Då vice presidenten Fillmore besteg den genom Taylors fränfalle lediga presidentstolen, var en af hans första åtgärder att kalla Webster till statssekreterare. Äfven denna gång utmärktes hans förvaltning af skicklighet och lyckliga resultat, och hans ledning af göromålen motsvarade fullkomligt hans rykte, som en stor och djupsinnig politiker.

Hans död, som följde af en sjukdom i underlivet, den 24 Oktober 1852, försänkte hela landet i sorg. Med lugn fattning motsåg han sitt slut, och ända till sista andedraget hodo han full sans och klart medvetande. Hans karakter, vandel och talenter, som numera tillhöra historien, komma alltid att räknas till hans fosterlands mest lysande minnen. I privatlivet var Daniel Webster allmänt älskad och aktad, och visade äfven här en nyttig verksamhet; ty nästan hela den tid, som statsgöromålen lemnade honom ledig, egnade han åt åkerbruket och landthushållningen öfver hufvud. Så ofta icke hans göromål, som folkrepresentant eller statsman, kallade honom till Washington, vistades han antingen på sin landtgård vid Marshfield i Massachusetts, eller på sin födelseort i New-hampshire. I båda dessa stater hade han vidsträckt och värderika egendomar, som sköttes efter de bästa och nyaste metoder i landthushållningen. Oaktadt dessa sysselsättningar, hade han äfven tid öfrigt till utarbetande af mångfaldiga skrifter och afhandlingar.

Utdrag af Professor Hansteens "Resminnen från Siberien, år 1829 och 1830."

(Forts. fr. N:o 2.)

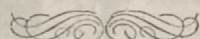
Då denna stora stepp, som ligger emellan 46 och 50 graders bredd, och från 64 till 68 graders östlig längd från Ferrö — tillförrno var obebodd, och handeln med detta nomadfolk är särdeles fördelaktig för Ryssland, som för de simplaste ariklar tillbyter sig dess råämnen; så var regeringen bekymrad för dessa horders oroliga karakter, och sökte därför att försäkra sig om deras qvarstannande på steppen, genom att inrymma åt de uraliske Kosackerna en bred landsträcka mellan floden Ural och den åt Kirgiserna öfverlemnade del af steppen, med villkor att de skulle bevaka de senare och hindra dem från att draga tillbaka till östra stranden af Ural. Straxt efter detta århundrades ingång började de också, oaktadt Rysslands nästan omärkliga

inblandning i deras styrelse, att ana, det de icke längre voro ett alldeles fritt och oafhångigt folk, och lastade därför sina kibitker (täkt af filt) på kamelerna, för att draga tillbaka öfver Ural; men då de på sitt tåg stötte på en kordon välbeväpnade Kosacker, och sjelfve voro obeväpnade, så vände de om, efter vexlandet af ett par skott, och slog sig till ro.

I floden Ural finnes en mängd broskfiskar af störslägtet (*Acipenser*): den hvita stören (*A. Huso*, på Rysska *hjeluga*), strelleten (*A. Ruthenus*), Osetren (*A. Sturio*), m. fl. I början af året går denna fisk från kaspiska hafvet upp i floden Ural, för att der lägga sin rom, af hvilken man erhåller den bekanta kaviaren, äfven som hussblås af fiskens simblåsor; och då derjemte köttet är välsmakande, så stå de större arterna i högt pris, och är fångsten af dessa fiskar grunden för de uraliske Kosackernas välstånd. Det finnes Kosacker, som ega 40,000 rubler och derutöfver. Den rike Kosackens hustru bär, när hon är i full ståt, ett slags hufvudbonad, i form af en hjälm, utanpå tätt besatt med praktiga äkta perlor, af nära en kaffebönas storlek, och uppgående till ett värde af 1000 rubler. En sådan mössa visades oss i Ural af den rike Kosackofficeren, hos hvilken vi logerade den 21 och 22 Januari; och då han underrättade oss, att det årliga vinterfisket på floden om ett par dagar skulle företagas, i närheten af förposten Mergonev, så begäfvos oss till detta ställe. På vägen mötte vi flere Kosackslädor af samma form som våra bondslädor, med häckar på båda sidor, mellan hvilka låg en mängd kortare och längre hvita stänger, som i den tjockare ändan voro försedde med en stark och spetsig jernkrok, ungefär som på vanliga båtshakar. Då vi den 24:de om morgonen anlände till stället, funnos vi 4,000 Kosacker der samlade, och en 12-pundig malmkanon uppställd på den höga flodstranden. Kl. 9 f. m. lät den kommenderande Kosackofficern gifva ett signalkott med kanonen, till tecken att fisket nu skulle taga sin början. Kosackerna rusade ner på floden och ordnade sig på ett ställe, der man visste att fiskarne skulle skoeka sig, i fyra rader, tvärs öfver floden, med omkring 3—400 steg mellan hvarje rad. Nu högg de med isxor hål i isen af omkring en fots diameter, och hålen belagne ungefär ett par alnar från hvarandra. Vid hvarje hål ställde sig 2 eller 3 Kosacker, och sedan allt detta inom få minuter blifvit färdigt, nedstacks i hålet en af de omtalte stängerna, med sin krok. Då de många hvita stängerna, som bildade liksom fyra gärdesgårdar tvärs

öfver floden, skrämde fisken, så sökte den att fly till en af sidorna, eller drifves måhända af nyfikenhet, och stöter dervid emot en eller annan krok. Då Kosacken känner stöten, rör han stängen upp och ner, och vrider den så småningom rundt omkring i handen, på det att spetsen af kroken må kunna träffa fiskens kropp. Känner han att kroken har fått fatt, så ropar han sina kamrater till hjälp.

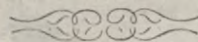
(Forts)

Direkt telegrafisk kommunikation mellan London och Paris.

Den 1 November förlidet år pröfvades för första gången den elektriska telegrafförbindelsen mellan London (stationen Cornhill) och Paris. Väl existerade redan förut en dylik förbindelse mellan de begge städerna, medelst underhafstråden från Dover till Calais, i förbindelse med trådarna från Dover till London samt dem från Paris till Calais; men ofvannämnde försök var det första man gjort, att bringa London och Paris i direkt förbindelse med hvarandra, nemligen med tillhjälp af underhafs-telegrafkompaniets trådar och dem, som tillhöra det nya "europiskt-amerikanska" kompaniet. Detta senare har nedlagt sina trådar under jorden, längs vägen mellan London och Dover, och på senare stället förena de sig omedelbart med underhafs-trådlinan, hvilken senare åter, utan afbrott, står i förbindelse med parisertrådarna.

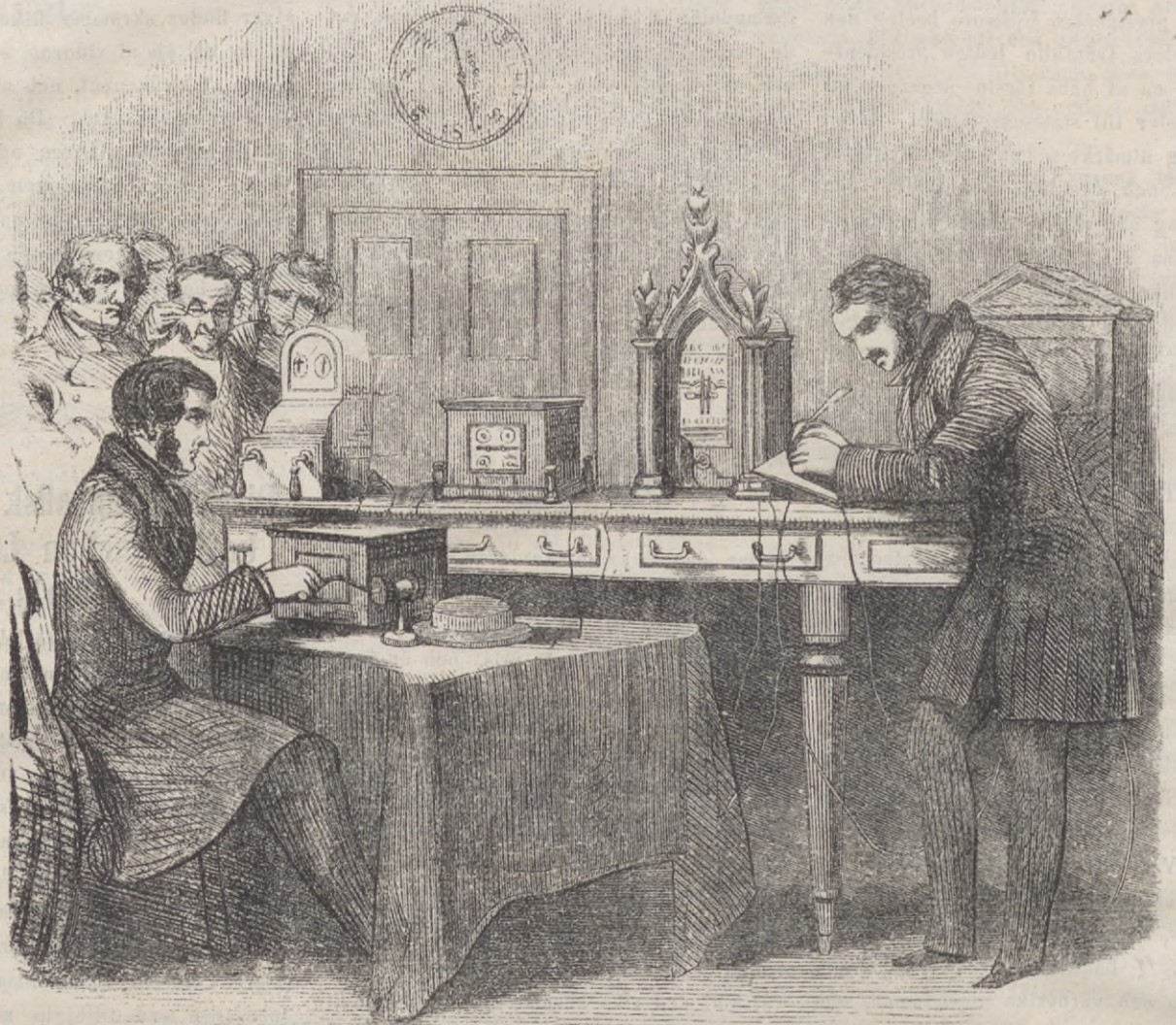
Upphofsmannen till detta företag, att omedelbart förena London och Paris medelst en oafbruten telegrafråd, är en herr Brett, och sällskapet byrå befinner sig i London (Cornhill N:o 30).

Daniel I, furste af Montenegro.

I Vestern af det fordnä turkiska området ligger ett litet bergsland, kalladt Montenegro, som fordom lydde under Turkarnes öfvervalde, men sedan ryskt-turkiska kriget varit fritt, och hvares befolkning (en blandning af Slaver och Greker) utmärker sig genom sin romantiska anda och sin framåtsträfvande bildningsdrift. Heföljande illustration är ett porträtt af detta lands nuvarande furste, Daniel I, i sin pittoreska nationaldrägt.

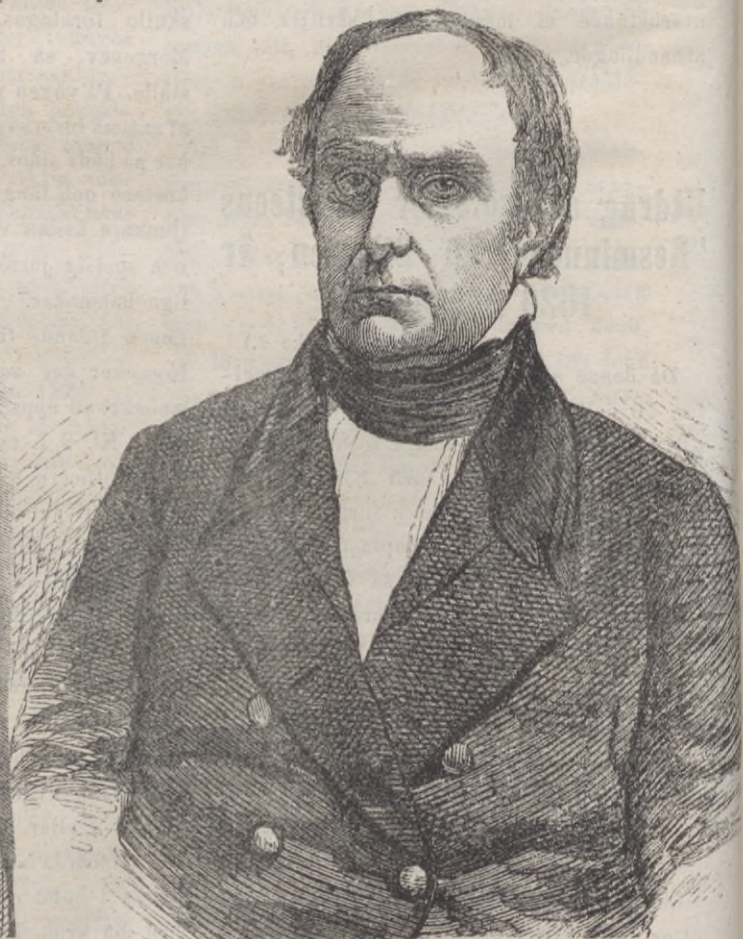

Underhafs-telegrafkompaniets byrå i Cronhill.

Daniel I, furste af Montenegro.

Daniel Webster, statssekreterare i Förenta Staterna.

Nästa N:o utgifves den 23 Januari.

C. Petersens Officin 1853.

Sju dagar på en amerikansk ångbåt.

(Af Gerstaecker.)

(Forts. fr. N:o 2.)

Han samtalade med en ung, smärt man, som klädd i en enkel brun öfverrock och stödjande sig mot en ledstång, flere gånger hjertligt skrattade åt den lilles torroliga skämt, men ansars hade något vemdigt mörkt i blicken, som grannens konversation väl för ett ögonblick kunde tränga i bakgrunden, men icke helt och hållet förlaga.

Det var en Virginiern; och hans fria, öppna blick, hans höga, af mörkt hår beskuggade panna, de starkt tecknade ögonbrynen, som djerft hvälfde sig öfver likaledes mörka ögon, stucko skarpt af mot de bleka anletsdragen och nedfällda ögonen hos hans granne till höger, en smärt, smäktande man, hvars drag förrådde djupt, allvarsamt efter sinnande, medan han, tuggande på naglarna, föga tycktes märka det sköna landskapet, han hade för sig, och endast då och då lyfte blicken från jorden, för att skyggt och flyktigt betrakta sin omgivning.

"Nej, d—n anamme mig, sir! Ni måste säga mig ert namn!" Med dessa ord vände sig den lille åter till Virginiern, just då de hjertligt skrattat åt ett skämt. "Jag sjelf heter Simmons, — och ni?"

"Gray," svarade den unge mannen i bruna rocken, med en lätt bugning, ännu alltjemt skrattande.

"Alltså, mr. Gray," fortfor Simmons, "ni må invända hvad ni vill, men man kan icke blifva ond på de fördömde Irländarne, oaktadt alla deras misstag och befängdheter."

"Nej, härutinnan motsäger jag er alls icke, mr. Simmons," svarade Gray; "jag har aldrig träffat mera humor, mera sundt förstånd, mera träffande och skarpa infall, än just hos Irländarne."

"Hör bara, hur det gick mig, förrgår afton, i New-Orleans," sade Simmons. "Jag var i ett sällskap, och vi hade druckit om litet med hvarandra, isynnerhet torde den söta ananaspuuschen icke hafva bekommit mig så alldeles väl; kortligen, jag tog min hatt och gick ned på gatan, för att något afkyla mig. Den friska luften gjorde mig godt, och sedan jag vandrat ett par gator upp och ner, befann jag mig fullkomligt väl. Nu ville jag återvända till sällskapet, men d—n annamme mig, om icke gatorna voro hvarandra så lika, att jag omöjligen kunde återfinna hotellet; icke heller kunde

jag ordentligt uttala det gemena franska namnet. Kort och godt! Som det redan var midnatt, så beslöt jag att återvända till mitt eget hotel, St: Charles! men då jag icke heller så noga kände vägen dit, gick jag till den förste bäste "watchman" — väktare — och bjöd honom en dollar, om han ville följa mig till St: Charles.

"Jist come along" — kom, bara —, sade han, med sådant tonfall, att jag omöjligen kunde misskänna Irländaren. Jag larfvade åstad, höll lugnt, bredvid honom, tills han plötsligen stannade framför ett litet hus med gröna jalousier, och antydde mig att träda in. "Min kära vän," sade jag, "detta är ju icke St: Charles; jag vill ju till St: Charles' hotel." "Är ni den, som har rätt att säga, hvart ni vill hän?" frågade han med sträf röst; "är detta inte vakthuset, och är det inte dit jag fört er?"

"Men, för sju tunnor tusan, hvad har jag då gjort, att jag skall komma på vakten och tillbringa natten i flukan?" frågade jag honom, halft förargad, halft skrattande.

"Arrah, sirrah!" utropade han nu, liksom i högsta grad förvånad öfver min fräckhet; "har ni inte velat besticka mig?" Detta var för mycket, och jag uppgaf ett fruktansvärdt skratt. Men detta tog han ganska illa, och sköt mig, innan jag fick tid att hemta mig, in genom den redan öppnade dörren, der jag ögonblickligen annamades af tvenne andra, som skulle förpassa mig vidare.

Nu började jag allvarsamt protestera mot herrar väktares åtgärder, peträffande min person, samt förtydliga förhållandet för den vakthafvande, då i detsamma, till min olycka, ett helt sällskap larmande och skrikande fyllhundar aflevererades.

"Jag har nu icke tid att stå här en timma och höra på spektakelmakares galenskapen," afbröt mig denne tvärt, "hört med honom!" — och få minuter derefter satt jag på den hårda britschen, säkert förvarad inom jernsmidda gallerdörrar, i det älskvärdaste sällskap af spetsbofvar, fyllhundar och liderligt pack.

"Och ni tillbragte hela natten på flukan?" frågade honom Virginiern skrattande.

"Ja, tror ni att karlärne skulle släppt mig ut före kl. 9 morgonen derpå? Men befälhafvaren ville skratta sig till döds, då jag fördes fram och, i närvaro af det saret till watchman, berättade min historia. För öfrigt måste jag sjelf skratta med,

och kunde icke blifva ond; det var för komiskt."

"Kunde ni möjligen säga mig, min herre," åtsporde en ganska gentilt klädd man herr Simons, som vänligt såg honom i ansigtet, "om här finnes mycket vildt i trakten? Ni tycks vara hemmastadd här, och jag har rest från New-York egentligen för jagtens skull och ville gerna veta något ställe, der det fanns rätt mycket att skjuta."

"Ja, min kära herre," svarade den tillfrågade med en axelryckning, "med den saken ser det sorgligt ut här nere. Det är syllsynt, att vi någon gång träffa på en råbock, och björnarne äro nästan alldeles utdöda."

"Men vilda kalkoner finnas här dock i mängd?" frågade den främmande.

"Icke här nere, hvarest floden stiger öfver stränderna; längre upp kanske en och annan flock. Men de äro sällsynta."

"Ack, du min herre och Gud!" fortfor New-Yorkaren nedslagen. "I Nya Englands stater har jag ju lört helt andra berättelser om den här varande jagten; der påstod man ju, att moarne här hvimlade af vilddjur och hjortar och kalkoner, och att bufflarne vid Mississippi stodo och drucko, då ångbåtarne foro förbi."

"Nå, passa då bara riktigt på," ropade Simmons skrattande, "så kan ni få er en helt beqväm jagt; men det fordras skarpa ögon till att upptäcka bufflarne på Missisippis stränder."

"Är då jagten i Missouri bättre?" frågade helt klenmodigt New-Yorkaren vidare; "jag skulle icke hafva dålig lust, att göra en exkursion till klippbergen."

"Då har ni, i hvarje fall, kommit för sent för detta år," svarade Virginiern; "ty om jag icke bedrar mig, så afgå de tvenne till the rocky mountains destinerade sällskapen redan den 1 Maj, den ena från Fort Smitt i Arkansas, det andra från Independence i Missouri."

"Passa på!" ropade kaptenen uppe på hurrikan-däcket.

"Oceanic," närmade sig högra stranden, för att emottaga några passagerare från en plantage. Den lilla slupen dansade rodd af tvenne kraftiga matroser, med susande fart öfver det af hjulen upprörda vattnet, och landade efter få minuter vid ett ställe, der flere herrar och damer stodo och väntade på den, sedande med hviftande af sina näsdukar fått ångaren till att stoppa.

Flera Negrer frambruo från det nära stranden stående, praktfulla boningshuset koffertar och hattaskar, julen landade, en herre och tvenne damer stego uti, sakerna kastades efter, och inom få minuter hade de nya passagerarne hunnit ångaren, hvars maskin nu hvilade, och som började drifva tillbaka med strömmen.

"Go ahead!" — öfver till galionen — ropade kaptenen, som ofvan ifrån betraktat slupens ankomst, till styrmannen. I ett nu var den lilla farkosten åter fastgjord på behörigt ställe, säkerhetsröret utpuffade den hvita ångan i luften, och sedan fartyget ett ögonblick kämpat, för att öfvervåldiga strömmen, flög det snart med sin förra hastighet åstad mellan flodens stränder, medan från den nyss omtalte landningsplatsen hvita näsdukar och helmhattar hviftade ett vänligt farväl åt de nykomne passagerarne, hvilket besvarades med många helsningstecken från fruntimmerskajutan.

En ung Mulatt gick nu omkring och ringde med en stor klocka, för att underrätta passagerarne, det middagen inom få minuter skulle serveras. — Det långa bordet, i midten af matsalen, var dukadt, och kaptenen — en stor man, med en superb vext och en högst enkel, men smakfull dräkt — öppnade fruntimmers-kajutan, och framförde damerna till öfre ändan af bordet, samt intog sedan sjelf öfversta platsen, framför en ofantlig kalkonstek. Härifrån kunde han öfverse hela bordet och genast uppfylla alla sina gästers önsknigar. Bokhållaren, kring hvilken herrarne hade grupperat sig, intog samma plats vid nedre ändan, och Mulatt- och Negergossar, med ofantliga ullfrisurer, passade upp vid bordet och serverade de många olika slags rätter, med hvilka det rikligen var besatt.

Måltiden gick för sig, på amerikanskt sätt, hastigt och lustigt och utan många ord. Straxt derefter serverades i små koppar, efter Kreoler-as bruk, svart och utomordentligt starkt kaffe.

Efter maten sulto Simmons och Gray åter bredvid hvarannas på "the boiler-deck."*) Den förre sträckte sig och gäspade med största välbehag, samt påstod sig hafva ätit så mycket, att han för eftermiddagen vore alldeles oduglig till hvad som helst.

"Men denna *gumbo*," svarade Virgeniern, "som Fransmännen här i landet äta med

*) Boiler-däck kallas det lilla fria rummet, som ligger förrut, framför herrarnes kajuta, rakt öfver pannorna.

sådan passion, kan jag på intet sätt förlika mig med. Detta slemmiga, sega otyg passar nu en gång för alla icke till min nordiska mage; och den röde pepparen, med hvilken man öfverhöljer denna aptilliga rätt, vore ensam i stånd att låta en frisk menniska kvälvas af hosta."

"Ja, ja!" skrattade Simmons, "då jag först kom till dessa trakter, gick det mig på samma sätt, och min hustru fick icke på långliga tider sätta detta mischmasch för mig på bordet; men nu har jag vant mig dervid, och fordrager röd peppar som socker."

"Här går det väl an", inföll en ung man, som såg blek och eländig ut, och föregående afton kommit drucken om bord; "men litet längre uppåt floden, i Waterloo, der jag vistats ett års tid, inblandar man hackadt kött af alla möjliga slags kräk man kan komma öfver; jag har sjelf sett att man till denna rätt tagit både ugglor, hökar och korpar."

"Visserrigen en aptillig komposition," inföll mr. Gray.

"Jag, för min del," sade Simmons skratande, "skulle nu icke orka med sjerdedelen af en korp, eller ugglor. Jag har ätit så mycket, att, om i dag något menskligt händer oss med denna skuta — och förundra mig skulle det på intet vis, ty vi löpa, som om vi ville öfverflygla vinden, och der borta hafva vi den tredje ångbåten, som vi upphunnit — så är det icke värdt för mig att tänka på simning; jag går till botten som en sten."

"Tror ni, min herre, att det har någon fara med denna ångbåt?" frågade med något ängslig röst och på bruten Engelska, men mycket höfligt, den gamle herrn, som straxt före middagen hade kommit ombord med de tvenne damerna.

"Åh, lappri!" skrattade Simmon; "om pannorna springa, så märka vi det alls icke här; ty vi sitta rakt öfver dem, och komma så gesehwindt ur denna värld, att vi säkert i den andra icke ens kunna berätta saken."

"Det är således sant, hvad man sade mig i Frankrike, att faran på dessa ångbåtar är mycket stor?" frågade den gamle herrn bleknande.

"Ingalunda" afbröt honom Gray på det vänligaste; "visserrigen inträffa ofta olycker genom kaptenernas och maskinisternas lättsinne; men här befäras jag ingenting dylikt, ty kapten Wilkins tycks vara en

högst stadgad, allvarlig och förständig man, som säkerligen icke lättsinnigt skall sätta alla honom anförtrodde personers lif på spel, äfven om han icke riskerade samma fara för sitt eget."

"Jag tackar er på det högsta, min herre, för er vänliga upplysning," svarade Fransmannen artigt; "jag vill nu sjelf skynda bort att lugna damerna, som jag kan försäkra er hafva gått om bord med mycket ängslan." Med dessa ord rekommenderade han sig, och tog vägen åt fruntimmerskajutan.

Då han försvunnit, sade Simmons: "det skulle vara roligt att veta, om into den der tagit någon *life preserver**) med sig om bord. Det skulle högligen förundra mig, om han, så väl som den fruktansvärdt tjocka damen, i hvars sällskap han anlände, vågat sig hit om bord utan ett dylikt redskap."

"Brukar man då alltid sådana lifräddare på ångbåtarna i Vestern?" frågade Newyorkaron.

"Ja visserligen," svarade Simmons; "det finnes få kaptener, som resa utan dessa instrumenter; jag tror likväl icke att "madam," såsom han kallar henne, har behof af ett dylikt ting, ty hennes 200 skålpund fett skola i hvarje fall hålla henne öfver vattenytan. Vore jag kaptenen, så lät jag henne betala öfverfrakt. Men nu lägger fartyget i land, för att intaga ved, och jag tror det icke skulle skada någon af oss om vi företoge en liten promenad på stranden."

Med dessa ord steg han upp, och då ångaren i detsamma lade till vid en plantage, gick han i land, åtföljd af mr. Gray, newyorkerherren och flere andre.

"Wood pile, wood pile" — stapla ved —, skallade styrmannens stämma öfver mellandäcket och in i arbetarnes sofställen, som voro belagne akterut, nära rodret — "wood pile, boys (gossar), wood pile" — och ur alla vrår och vinklar framkröp arbetare och passagerare, för att till ångaren öfverflytta den på stranden upplagde veden.

Emellertid undersökte styrmannen sorg-

*) *Life preserver* — lif bevarare — är en cylinderformig inrättning af luft- och vattentätt tyg, som kan uppblåsas genom ett litet messingsrör i dess ena ända. Den är så formad, att då den fastbindes i kring kroppen, kommer den att ligga jemnt och stadigt under armarna och hindrar öfre delen af kroppen från att sjunka under vattenytan.

fälligt alla kojerna på mellandäcket, för att se efter, huruvida någon passagerare som icke betalt, för att slippa bära ved, hade undandragit sig denna skyldighet.

Afgiften för mellandäckspassagerarne bestämmes nemligen med afseende härpå. Vanliga priset från New-Orleans till St. Louis är 5 dollars, hvarvid man likväl icke erhåller mat och sängkläder. Betalar passageraren detta, så har han ingenting att skaffa med vedbärandet. Men betalar han endast 4, ofta också endast 3½ dollars — från New-Orleans till St. Louis är omkring 12,000 engelska, eller 300 tyska mil —, så förpliktar han sig derjemte, att hvarje gång fartyget lägger till, för att intaga bränsle, hjälpa till vid vedens transporterering om bord.

Kajutpassagerarne hafva icke att göra med detta arbete, och betala från 20 till 25 dollars för resan, naturligtvis med inberäkning af vivre och sängkläder.

"Hej, gamla pojke!" ropade styrmannen till en fyrskrotlig sälle, som satt nedhukad i en vrå och tycktes sofva; han tog honom i kragen och skakade honom. "Bär ni ved?"

"Nej!" svarade den tillfrågade kort och tvärl.

"Visa mig er biljett!" — quittensen för passage-afgiften, på hvilken alltid står anmärkt, om passageraren är förbunden att bära ved, eller ej. — Den sålunda tilltalade framdrog långsamt ur en af sina djupa fickor en tillskrynklad papperslapp, som han räckte åt styrmannen.

"Död och helvete!" ropade denne; "hvarför säger ni nej, då jag frågar er, om ni bär ved? Ni har ju intet betalt för att slippa."

"Damn your eyes! — fördöme era ögon — hvarför frågar ni mig, om jag bär ved då ni ser jag sitter och sofver?"

"Ut med er, ut, och be damned! — fan ta' er." —

"Nå, nå," skrattade den andre, i det han steg upp och sträckte sig; "jag kommer tids nog." Med dessa ord, gick han långsamt fram mot fören, för att lägga hand vid arbetet.

"Bär ni ved här?" frågade styrmannen vidare, i det han vände sig till en grupp af tyska bönder, som, nyligen anlände från det gamla fäderneslandet, föga begrepo, hvad han menade, och medelst upprepade skakningar på hufvudet gifvo tillkännan, att de antingen icke förstodo honom,

eller icke voro skyldiga att bära ved, — hvilketdera han behagade.

"Nix komm heraus," ropade styrmannen förargad, och sökte härma de brna satar-nes Tyska; "do you wood?" — bär ni ved? — och mellan hvarje ord, som han uttalade så långsamt och tydligt som möjligt, liksom ville han derigenom göra sig mera begriplig, gestikulerade han alldes befängdt, manövrerande på ett sätt, som motsvarade beskaffenheten af det åstundade arbetet.

"Hör du! hvad vill den dumme Jönsen?" frågade en af emigranterna en annan. "Ich weess Dersch wirklich nich — jag vet det verkligen icke — sieh nur, was e vor Fa-xen macht — se bara, hur han abäkar sig.

"Nich verstehn," sade nu en af kvinnorna till styrmannen, och skrek honom in i örat, så högt hon kunde, förmodligen emedan hon menade, att han dymedelst skulle begripa så mycket bättre.

En Tysk, som äfvenledes var passagerare, men derjemte kunde tala Engelska, förklarade nu för bönderna hvad det var, som man önskade af dem, och desse, som förbundet sig att biträda, voro genast färdiga att hörsamma kallelsen. De nedlade åter maten, som de höllo i handen, i de stora kistorna, hvilka tjenade dem på en gång till garderob och spiskammare, och en af dem ropade vänligt till styrmannen, medan han pådrog sin gamla, gröna jacka: "vi komma straxt elter," hvilket denne grimacörande besvarade med ett ljudligt: "yah, yah!"

På stranden, der hundra famnar ved — hvarje famn 4 fot hög, 4 bred och 8 lång — lågo uppstaplade, hade emellertid bokhållaren med en 8 fot lång mätstång afstuckit 16 famnar — ångaren förbrukade på 24 timmar mellan 30 och 34 famnar. Passagerare, matrosar och eldskötare voro ifrigt sysselsatte med att bära veden till fartyget, der åter andra stodo färdige att emottaga och inpacka den. Då fartyget hade gauska många mellandäckspassagerare om bord — nästan blott och bart Tyskar, som för några dagar sedan anländt med "Gladiator" från Bremen, och nu gingo till Missouri, för att der nedslå sig — och då största delen af dessa hjälpte till, så gick arbetet raskt undan, och inom en half timma var hvart enda trästycke om bord, lågen och plankorna indragne och stönande och pustande delade "Oceanic" ånyo Mississippis gula böljor.

Nattens mörker sänkte sig nu ned öfver "vattens fader," såsom Amerikanerne kalla Mississippi, och rorgångaren höll litet längre ut från land, för att undvika de många "snags," som förekommo närmare stränderna. Här och der, på båda sidor om floden, hade man upptändt eldar, för att antyda kaptenen, att, i fall han behöfde bränsle, så voro här "wood yards" — vedplatser — tillfinnandes.

Upptändandet af dessa eldar är ett göromål, som tillhör Negrerna. Så snart de märka ankomsten af en ångare, hvilket under en stilla natt och vid gynnande vind kan höras på en engelsk mils afstånd, så upptändas genast eld, och om ångaren lägger till och intager ved, så erhålla de af sin herre, såsom uppmüntran ¼ dollar. Men hur ofta springer icke en sådan arm djefvul förgäfves upp från sitt hårda läger, som han nyligen intagit, utmattad af tungt arbete! Han upptänder sin eld och väntar ofta halfva timmarne på ankomsten af ångaren, tills denna slutligen hinner fram och — far långsamt förbi. Bedragen i sina förhoppningar, släcker han sin eld, vänder tillbaka till sitt näste och kryper åter ned under ylltäcket, hvilket han oaktadt den kvalmiga och tryckande luften, drager öfver hufvud och allt, för att någorlunda skydda sig mot musquiteruas plagsamma stygn.

På högra stranden, ungefär 1½ mil (engelsk) framom ångaren, var äfven en eld upptänd; men här svängde man derjemte ett brinnande vedträd hit och dit, till tecken att här funnos passagerare, som önskade komma om bord. "Oceanic" styrde närmare land, för att erhålla uppgift på deras antal; stoppade maskinen och afsände sin slup, som inom få minuter bragto både människor och ting i säkerhet om bord, och åter gick det framåt, oupphörligt framåt på den mörka vattenspegeln.

I kajutan hade emellertid passagerarne sökt fördrifva tiden på åtskilligt sätt. Mr. Gray spelade schack, men Simmons hade lyckats finna trenne medspelare, och befann sig högst väl vid ett parti *Encre* på fyra händer — ett i Amerika brukligt spel. — Den bleka mannen deremot, som vi, vid fartygets afgang sågo sitta på "boiler"-däcket bredvid gamla Simmons och som kallade sig Smith, hade satt sig till ett parti "poker"*) med New-Yorkaren och

*) Ett i Amerika mycket omtyckt hazardspel, nästan det enda dyliga, som icke blifvit förbjudet af regeringen.

klockan var säkerligen 11, innan alla hade kommit i säng.

Dagen derpå, omkring kl. 6 om aftonen, kommo vi i sigte af staden Natchez, och på en half mils afstånd derifrån lät kaptenen ringa med klockan, till tecken att han ämnade lägga i land.

Då han här hade att intaga några balar bomull, så fastgjordes fartyget vid stranden, och som en svärm af gräshoppor framströmmade en mängd nyfikne, som knappt kunde vänta tills plankorna blifvit utlagde, utan genast sprungo om bord, på hvad sätt de kunde, och spridde sig i alla riktningar på fartyget. Efter dem kom en skara hvit och kulört ungdom, med korgar, i hvilka funnos tidningar, äpplen, hårdkockta ägg, oranger, och "gingerbread" — ett slags honingskakor. — Med denna hop följde äfven 5 eller 6 nätta, i brokiga och lysande tyger klädda Mulatt- och Negerflickor, som i sina snygga korgar buro kakor och bakelser, hvilka sågo ganska apettitliga ut, der de lägo på snöhvita serveter.

Frakten var intagen, flere passagerare afgångne, andra åter komne om bord, och redan hade klockan gifvit första signalen till affärd. — Ännu en gång skallade hennes klingande stämma vidt och bredt öfver det bullrande lifvet och den rastlösa verksamheten på landningsplatsen, och allt, som ännu fanns på stranden och hörde till ångaren, skyndade med väldiga språng om bord, medan allt, hvad som hörde till staden, af nyfikne och säljare, lika hastigt sprang i land. Fartyget stötte af och lemnade staden, uppvältrande höga vågor efter sig.

"Halloh! — jag måste i land!" ropade en röst, och under högljudt skratt från samtliga mellandäcks-passagerarne, uppsteg ur djupet en liten tjock man, med ljus hår, en hvit filthatt på hufvudet, och mörkröd fysiognomi; "halt — stoppa maskinen!"

Styrmannen, som stod nere på *the fore-castle*, — fördäcket — såg upp till kaptenen, hvilken spåserade uppe på hurricandäcket, på hvars yttersta kant han stod och lutade sig mot en af jernstängerna, som understödde de stora skorstenarne — öfverblickande allt och lugnt småskattande åt den lilla mannens nödrop. Men då styrmannen såg att han icke tog notis derom, och alltså icke var sinnad att med slupen sätta mannen i land, vände han sig åter till sitt arbete, som om saken icke vidare angick honom, lät lägga plankorna på behörigt ställe, instufva frakten och sopa däcket, medan passageraren — mot sin vilja sprang från den ene till den andre

och på det klagligaste om hvartannat svor och tiggde att blifva satt i land.

"Bless your soul!" — välsignad vare er själ — käre kapten," ropade han till en af matroserna, som såg honom med torrt allvar i ansigtet, "låt fartyget stanna — för tusan d—r, jag måste vara i Natchez i afton, och nu för ni mig bort, med så förfärlig hastighet, uppåt floden. Häll, Häll!" skrek han åter upp till kaptenen, "jag hör icke till fartyget — jag vill stiga ur!" — Men allt var föfängt; ingen menniska hade medlidande med honom, och förtviflad och rasande, sprang han omkring med små steg på fördäcket, förbannande kaptenen, fartyget, Mississippi, Natchez och slutligen sin dumhet, som förledt honom att sätta sin fot på en så erbarmig, miserabel ångbåt, som Oceanic.

"Men hur långt vill ni då taga mig med?" frågade han ändtligen, efter en half timmas tystnad, styrmannen, stödd mot gångspelet, lugnt betraktande honom, hurasom han af-torkade de tunga dropparne från sin svett-drypande panna, och tillfäktade sig svalka med sin hvita filthatt.

"Till den första *wood yard*" — vedplatsen —, svarade styrmannen med yttersta köld.

"Och hvar ligger då denna första *wood yard*?" frågade den lille, i det han vände sig till talaren och höll inne med slägtandet.

"Obestämt," svarade styrmannen lakoniskt.

"Då kommer jag ju att tillbringa hela natten i ett blockhus vid Mississippi? — och jag som icke har något musquitaäl med mig! — jag blir ju alldeles uppäten af den ohyran?" klagade den lille vemodigt.

"Väl möjligt," svarade styrmannen.

Den enleverade drog en djup suck; han hade nu funnit sig i sitt öde, och afväktade stilla, hvad försynen ytterligare ämnade förelaga sig med hans person.

Klockan var 11 om afton, då ångaren åter fäde till, för att intaga ved; den lille mannen från Natchez hoppade med ett skutt i land, och undandrog sig hastigt passagerarnes skrattsalvor.

Simmons spelade åter *encre* med sina vänner från föregående afton, — och skrat-tade och berättade, så att han höll hela sällskapet vid en oupphörlig munterhet. Efter hvarje slutadt parti, störtade hela skaran in i skänkrummet, och drack. De, som förlorat,ingo betöla.

Herr Smith och Newyorkaren spelade sin *poker*; men mr. Gray stod ute på "boiler"-däcket, lutande sin glödande panna mot en af ledstängerna, och stirrade in i den dunkla skögen, som ångaren, just nu for tätt

förbi, och hvars korpsvarta mörker genomblixtrades af myriader lysmaskar, hvilka, som lika så många eldgnistor, korsade hvarandra härs och tvärs i alla riktningar.

Det måste hafva varit sorgliga tankar, som sysselsatte honom, ty hans öga var fuktigt och från det djupt flämtande bröstet banade sig en tung suck väg mellan de sammanpressade läpparne.

"Gray, Gray!" ropade på däckets den gamle Simmons glädtiga röst; "hvar d—n håller ni hus? hvad gör ni här ute, ensam i den kalla nattluften? Kom, — Wilson har förlorat, och måste traktera, — vi hafva spelat om ett glas för *all hands* — öfver laget." —

"Jag kan verkligen icke dricka, mr. Simmons; jag — har hufvudvärk." —

"Må fan ta' er hufvudvärk," skrek Simmons, som nu trädde ut till honom på fördäcket; "kom och drick åtminstone ett glas limonad, om icke annat, ty dricka måste ni." Med de sa ord, drog han den icke längre motsträfvige med sig till det klart upplyste skänkrummet.

"Brandy — bränvin — och socker för mig!" ropade han; "och hvad dricker ni?" frågade han den unge Gray. "Ett glas mader," svarade denne.

"Nå, hvad dricker ni, mr. Smith, och ni mr. . . . hvad är ert namn?"

"Bloomfield, sir," svarade Newyorkaren "jag dricker punsch."

"Alltså punsch för mr. Bloomfield, och *gin-cock tail* *) för mr. Smith!"

"Se, så!" ropade han förnöjd, då han utdrack sista resten af sin brandy-grogg; "nu åter till arbetet, innan vi blifva törstige igen!"

Man slog sig ånyo ned vid spelbordet, och mr. Gray gick åter ut i den friska nattluften.

Bland de passagerare, som kommit om bord i Natchez, befann sig äfven en stor, smidig, kraftfull man, klädd i en lätt söm-marrock, och som hittills nästan alls icke deltagit i konversationen, utan, obemärkt af alla, suttit i ett hörn och stilla betraktat spelet, isynnerhet det emellan Newyorkaren och den bleka mannen. Han steg nu upp, gick ut på *boiler*-däcket till mr. Gray, och lade, med ett vänligt "mr. Gray", sin hand på hans skuldra.

"Sir!" sade denne, och for, öfverraskad, upp ur sina drömmar.

(Forts.)

*) Ett slags toddy af enbärbränvin, försatt med kryddor.

